

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 205/2024-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDAKOVANÉ], bez právneho zastúpenia proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica, pracoviska Brezno č. k. 8D/315/2023-58 z 19. januára 2024 takto

rozhodol:

- Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
- Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Súčasťou podanej ústavnej sťažnosti je aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu pre konanie pred ústavným súdom z dôvodu nepriaznivých majetkových pomerov.
- Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého rozhodnutia vyplýva nasledujúci stav veci:
- Sťažovateľ podal návrh na obnovu konania v dedičskej veci sp. zn. 8D/315/2023 vedenej okresným súdom, v ktorom mal postavenie účastníka z titulu zákonného dediča. Okresný súd výzvou zo 16. októbra 2023 vyzval sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku z návrhu na obnovu konania v sume 99,50 eur.

4. Sťažovateľ podal žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením č. k. 8D/315/2023-58 z 19. januára 2024 tak, že sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdneho poplatku. Z odôvodnenia vyplýva, že podľa predloženého tlačiva sťažovateľ nemá vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom. V súčasnosti je sťažovateľ vo výkone trestu odňatia slobody. Je pracovne zaradený, pričom za obdobie od 4/2023 do 10/2023 mal čistú pracovnú odmenu spolu vo výške 1 494,53 eur, priemerne vo výške 213,50 eur mesačne. Je podielovým spoluvlastníkom v podiele 4/10 rodinného domu. Medzi jeho mesačné výdavky uviedol len sumu 6 eur na lieky a uviedol, že má záväzky voči súdu vo výške 759,82 eur a vo výške 3 792,52 eur. Z pripojeného rozúčtovania pracovnej odmeny za obdobie od 1/2022 do 10/2023 súd zistil, že navrhovateľ je pracovne zaradený, každý mesiac mu je vyplácaná pracovná odmena priemerne vo výške 208,97 eur. Ďalej okresný súd vzal do úvahy (čistú) hodnotu dedičstva po poručiťke v sume 4 980 eur a nadobudnutie dedičstva po poručiťke tak, že každý zo zákonných dedičov vrátane sťažovateľa nadobudol na svoju osobu pripadajúci dedičský podiel vo veľkosti 1/4. Okresný súd ďalej uviedol, že z výpisu z [REDAKOVANÉ] vyplýva, že sťažovateľ je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností v podiele 21/40 z celku nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. [REDAKOVANÉ], obec [REDAKOVANÉ], zastavané plochy a nádvorcia, záhrada a stavba – rodinný dom. Okresný súd vyhodnotil uvedené zistené majetkové pomery tak, že sťažovateľ sa nenachádza v takej sociálnej situácii, ktorá by mu znemožňovala zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania; práve naopak, navrhovateľ je pracovne zaradený, poberá čistú pracovnú odmenu priemerne vo výške 213,50 eur mesačne a je schopný zaplatiť súdny poplatok vo výške 99,50 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej nesúhlasí s hodnotením svojich majetkových pomerov ako dostatočných na úhradu poplatku. Poukazuje na to, že po uhradených pohľadávkach štátu za *ex officio* advokáta a nákladoch ústavu na výkon trestu, ktoré sú mu zrážané z pracovnej odmeny vo výkone trestu, mu ostáva len približne suma 37 eur mesačne. Sťažovateľ zastáva názor, že preukázal splnenie podmienok na oslobodenie, že je sociálny prípad. Sťažovateľ namietal, že okresný súd pri výpočte čistej pracovnej odmeny nezohľadnil, že 55 % z nej platí ústavu na výkon trestu a 33 % tvoria štátne pohľadávky na súdne poplatky a obhajobu, a preto jeho priemerná mzda je vo výške 37 eur mesačne. Sťažovateľ zastáva názor, že je porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie, pretože sa bez úhrady poplatku nemôže obrátiť na súd. Z uvedených dôvodov sťažovateľ žiada o zrušenie napadnutého uznesenia o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku z 19. januára 2024.

6. Sťažovateľ uviedol, že právo na spravodlivý proces bolo porušené aj vo vzťahu k jeho dvom bratom, ktorých mienil zastupovať v dedičskom konaní, ktorého sa návrh na obnovu konania týka.

7. Sťažovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom o tejto ústavnej sťažnosti s poukazom na svoje nepriaznivé majetkové pomery, ktoré preukazuje predložením potvrdenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov z 12. marca 2024 o rozúčtovaní pracovnej odmeny sťažovateľa za obdobie od januára 2023 do februára 2024.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka nesprávneho posúdenia majetkových pomerov sťažovateľa, ktorý podľa svojho tvrdenia nemôže vyrubený súdny poplatok uhradiť pre svoje nepriaznivé majetkové pomery, a preto bolo nepriznaním oslobodenia od poplatku porušené jeho právo na spravodlivý proces a odopretá mu súdna ochrana.

9. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonaných všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

10. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 19. 6. 2001 vo veci Kreuz proti Poľsku, bod 60; obdobne aj II. ÚS 281/2017) vyplýva, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok v súvislosti s podaním civilnej žaloby nemôže byť považovaná za obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by bolo samo osebe nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na druhej strane, výška poplatku posudzovaná v rámci osobitných okolností daného prípadu vrátane povinnosti dotknutej osoby poplatok v takejto výške zaplatiť, ako aj fáza konania, v ktorej bolo takéto obmedzenie prístupu aplikované, sú faktory ktoré zohrávajú svoju úlohu pri rozhodovaní, či tejto osobe bolo alebo nebolo zachované právo na prístup k súdu (napr. rozsudok z 28. 10. 1998 vo veci Aït-Mouhoub proti Francúzsku, bod 57; rozsudok z 13. 7. 1995 vo veci Tolstoy-Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu, bod 63).

11. Ústavný súd v namietanom uznesení nezistil taký výklad a aplikáciu zákonných predpisov, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie. Napadnuté uznesenie nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav. Okresný súd vykonal dostatok dôkazov o majetkových pomeroch sťažovateľa, tieto vyhodnotil v ich vzájomnej súvislosti a svoje úvahy o ich hodnotení dostatočne odôvodnil. Ústavný súd nie je povolaný nahrádzať úvahu okresného súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov svojou vlastnou.

12. Zároveň ústavný súd pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v súlade s judikatúrou ESĽP prihliadol aj na štádium súdneho konania, ktorého sa poplatková povinnosť týka (návrh na obnovu právoplatne skončeného konania), ako aj skutočnosť, že sťažovateľ účinne nevyčerpal ani riadne opravné prostriedky, keď podal oneskorene už odvolanie proti uzneseniu okresného súdu v dedičskej veci, ktorým bolo dedičstvo rozdelené rovným dielom všetkým zákonným dedičom.

13. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým rozhodnutím okresného súdu a obsahom označených základných práv sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

14. Nad rámec uvedeného ústavný súd vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta aj porušenie práva na spravodlivý proces vo vzťahu k svojim bratom, pretože ich mienil v konaní

o dedičskej veci zastupovať, konštatuje, že sťažovateľ nie je oprávnenou osobou na namietanie porušenia práv iných subjektov, ktoré ho nespĺnomocnili na ich zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

15. Ústavný súd môže rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ním, ak sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť a to, že (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

16. Za zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti ústavný súd považuje nespĺnenie neodstrániteľných podmienok konania, ako je nedostatok právomoci ústavného súdu, oneskorenosť podania ústavnej sťažnosti, jej zjavná neopodstatnenosť alebo neprípustnosť.

17. Ak teda ústavný súd po posúdení obsahu ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že v danom prípade je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti a nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu